

Sygn. akt II KO 26/21

POSTANOWIENIE

Dnia 24 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

w sprawie **P. N.**

skazanego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 24 marca 2021 r.,

wniosku skazanego

o wznowienie postępowania karnego zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego

w (...) z dnia 10 czerwca 2003 r., sygn. akt II AKa (...),

na podstawie art. 545 § 3 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

**odmówić przyjęcia wniosku i zwolnić skazanego od
ponoszenia kosztów postępowania wznowieniowego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 grudnia 2002 r., sygn. akt IV K (...), Sąd Okręgowy w O. uznał P. N. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. i wymierzył mu karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Orzeczenie to zostało zaskarżone apelacją obrońcy oskarżonego, w której podniesiono zarzut błędu w ustaleniach faktycznych i wniesiono o zmianę orzeczenia przez uniewinnienie oskarżonego. Wyrokiem z dnia 10 czerwca 2003 r., sygn. akt II AKa (...), Sąd Apelacyjny w (...) utrzymał zaskarżone orzeczenie w mocy.

Postępowanie przed Sądem Najwyższym toczy w związku ze złożonym przez skazanego wnioskiem o wznowienie postępowania, przy czym jako przedmiot zaskarżenia wskazano orzeczenie Sądu pierwszej instancji, co połączone zostało z

żądaniem uchylenia tego wyroku. W uzasadnieniu skarżący wskazał, że „w przedmiotowej sprawie skład sędziowski został wyznaczony niezgodnie z prawem, mianowicie poza kolejnością wpływu spraw oraz jawnej dla stron postępowania listy sędziów danego Sądu lub Wydziału”. Jak wynika z treści wniosku, skazany jako jego podstawę przywołuje art. 540 § 3 k.p.k., bowiem wywodzi, że zgodnie z orzeczeniem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 12 kwietnia 2018 r. w sprawie „Chim i Przywieczerski” przeciwko Polsce, wyznaczenie sędziego poza kolejnością stanowi naruszenie gwarantowanego konwencją prawa do sądu ustanowionego zgodnie z ustawą, zaś stosownie do orzecznictwa Sądu Najwyższego, w zaistniałej sytuacji postępowanie należy wznowić we wszystkich sprawach, w których doszło do takiego samego naruszenia prawa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 545 § 3 k.p.k. stanowi, że sąd, orzekając jednoosobowo, odmawia przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania, który nie został sporządzony przez podmiot kwalifikowany, bez wzywania do usunięcia jego braków formalnych (m.in. takich jak sporządzenie i podpisania wniosku przez adwokata bądź radcę prawnego i uiszczenie opłaty od wniosku), jeżeli z treści wniosku wynika jego oczywista bezzasadność.

W świetle art. 540 § 3 k.p.k. postępowanie karne wznowia się na korzyść oskarżonego, gdy potrzeba taka wynika z rozstrzygnięcia organu międzynarodowego działającego na mocy umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską. Europejski Trybunał Praw Człowieka jest bez wątpienia organem międzynarodowym w rozumieniu przywołanego przepisu i rzeczywiście wydał on orzeczenie w sprawach ze skarg nr 38433/07 i 36661/07, w którym stwierdził, że doszło do naruszenia prawa do sądu ustanowionego ustawą w związku z nieprawidłowościami w wyznaczaniu sędziego do składu orzekającego. Rozstrzygnięcie to nie stało się jednak podstawą do wznowienia postępowania i uchylenia zaskarżonego orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2019 r., II KO 47/18). Na gruncie wskazanej sprawy sformułowano następujące tezy:

1. Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284) nie przewiduje obowiązku państwa – strony wzruszenia prawomocnego orzeczenia w sytuacji, gdy w wyroku Europejski Trybunał Praw Człowieka stwierdził, że zostało ono wydane z naruszeniem postanowień Konwencji. Nie przesądza ona również rodzaju środków prawnych, jakie powinny być podjęte w celu wykonania wyroku tego Trybunału. Art. 41 Konwencji wskazuje jedynie na konieczność zadośćuczynienia pokrzywdzonej stronie w takim zakresie, w jakim prawo państwa nie daje podstawy do przywrócenia stanu poprzedniego.
2. Potrzeba wznowienia postępowania karnego wynikająca z rozstrzygnięcia organu międzynarodowego działającego na mocy umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską (art. 540 § 3 k.p.k.) zachodzi wtedy, gdy przedmiot rozstrzygnięcia Trybunału dotyczy głównego nurtu procesu, a charakter i zakres stwierdzonych w jego toku uchybień w istocie podważa słuszność merytorycznego rozstrzygnięcia. Potrzeba wznowienia w związku z orzeczeniem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka zajdzie wówczas, gdy poczynione zostaną ustalenia, że stwierdzone przez Trybunał naruszenie przepisów Konwencji mogło mieć wpływ na treść orzeczeń sądów krajowych zapadłych w toku prawomocnie zakończonego postępowania karnego objętego wnioskiem o wznowienie.
3. Stwierdzenie w wyroku Trybunału naruszenia prawa do „sądu ustanowionego ustawą” (art. 6 ust. 1 Konwencji) przez nieprawidłowe wyznaczenie sędziego do składu orzekającego, jeżeli nie jest powiązane z brakiem niezawisłości czy bezstronności sędziego, nie daje podstaw do wznowienia postępowania karnego.

Przechodząc na grunt rozważanej sprawy zauważyć trzeba, że z wniosku o wznowienie postępowania nie wynika z jaką fazą postępowania skarżący wiąże sygnalizowane uchybienie. Nie wiadomo więc czy do naruszenia regulacji związanej z wyznaczaniem składu orzekającego doszło w toku postępowania w pierwszej, czy drugiej instancji. Co istotniejsze, nie wiadomo w jaki sposób do tego uchybienia miało dojść. Twierdzenie, że sprawę przydzielono sędziemu poza

kolejnością wpływu i jawną dla stron listą sędziów jawi się jako całkowicie gołosłowne. Nie zostało ono poparte żadnym dowodem, czy nawet informacją o dowodzie (zarządzenia o wyznaczeniu składów orzekających znajdują się na k – 222 i 539 akt sprawy). Skarżący nie próbuje także wykazać, że rzekome uchybienie można powiązać z zarzutem braku niezawisłości czy bezstronności sędziego, a w konsekwencji nie stara się nawet wykazać wpływu podnoszonego zarzutu na treść zaskarżonego wyroku (na marginesie należy zauważyć, że nadzwyczajny środek zaskarżenia, jakim jest wniosek o wznowienie postępowania karnego, winien być skierowany przeciwko kończącemu postępowanie prawomocnemu orzeczeniu, co wynika z art. 540 § 1 k.p.k.). Analiza akt sprawy pozwala na stwierdzenie, że w toku całego postępowania skazany i jego obrońca nie podnosili żadnych zarzutów dotyczących sposobu wyłonienia składu orzekającego, czy kwestii związanych z niezawisłością i bezstronnością sędziów. Żadnych zastrzeżeń nie odnotowano w protokołach czynności procesowych czy innych pismach, nie podniesiono ich też w apelacji obrońcy, czy piśmie skazanego, mającym stanowić jego osobistą „apelację”.

W opisanym stanie rzeczy sporządzony przez skazanego wniosek o wznowienie postępowania jest oczywiście bezzasadny, co pozwoliło na odmowę jego przyjęcia w oparciu o przepis art. 545 § 3 k.p.k., bez potrzeby wzywania skazanego do uzupełnienia braków formalnych tego pisma procesowego.